

Nr 128.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anvisande av medel dels för inköp av stenkol och ved, dels ock för statens bränslekommissions verksamhet under budgetåret 1951/52 m. m.; given Stockholms slott den 9 mars 1951.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, som vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

John Ericsson.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen äskas *dels* å kapitalbudgeten anslag om 60 000 000 kronor till inköp av ved och 50 000 000 kronor till inköp av fossila bränslen, varav halva beloppen å tilläggsstat för innevarande budgetår och återstoden å riksstaten för budgetåret 1951/52, *dels ock* å driftbudgeten för sistnämnda budgetår anslag om 860 000 kronor för statens bränslekommissions avlöningar, 853 000 kronor för kommissionens omkostnader och 4 000 000 kronor för omkostnader i samband med inköp och lagring av fasta bränslen, m. m.

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
9 mars 1951.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON,
VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, ANDERSSON,
LINGMAN.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler che-
fen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, fråga om anvisande av
medel dels för inköp av stenkol och ved och dels för statens bränslekommiss-
sions verksamhet under budgetåret 1951/52.

Inledning.

Under de gångna krisåren ha från statsmakternas sida vidtagits åtskil-
liga åtgärder för att trygga bränsleförsörjningen. Då efter krigsutbrottet
1939 importmöjligheterna försvårades gällde det att söka få till stånd en
ökad produktion av inhemska bränslen, i första hand ved. För att stimu-
lera till ökad vedproduktion beviljades lån för förskottering av avverknings-
kostnader och viss prisgaranti lämnades, vilken innebar att ved som av
skogsägare för avsalu producerats eller framdeles producerades och som
icke funnit köpare, skulle av staten inlösas till fastställt pris. Sedermera
fastställdes för varje avverkningsår den maximikvantitet, för vilken pris-
garanti sammanlagt finge meddelas. Då man emellertid icke ansåg sig
kunna lita enbart till frivillig medverkan till att genomföra de mycket om-
fattande avverkningsprogram, som blevo nödvändiga, infördes produktions-
plikt genom en lag 1940, som sedermera ersattes av lagen den 30 juni 1942
om avverkningssskyldighet.

Beslag å ved genomfördes till en början endast å vissa tätorter. Allmänt
beslag å veden lades hösten 1941 men hävdades vid utgången av 1943 för de
fyra nordligaste länen. Vedhandeln leddes i huvudsak genom auktoriserade
uppköpare, vilka mot utlämnat förlagskapital fingo verkställa erforderliga
uppköp för bränslekommissionens räkning. Även transportererna av ved voro
föremål för särskild reglering.

Till bestridande av kostnaderna för regleringen av vedproduktionen ha
anvisats investeringsanslag om tillhoppa 215 miljoner kronor, vilka medel
använts för bränslekommissionens vedinköp, för inköp av tvångsavverkad

ved samt för utlämnande av förlagskapital till de auktoriserade veduppköparna. Härutöver har årligen anvisats medel å driftbudgeten till bestridande av omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved.

Den 1 januari 1949 hävdades vedbeslaget och därefter upphävdes med utgången av april 1949 även övriga regleringsbestämmelser med avseende å ved. Vedregleringen har därefter helt avvecklats.

För att förhindra att de efter krigsutbrottet stegrade importkostnaderna å kol och koks skulle inverka på konsumentpriserna anslogo statsmakterna medel för att hålla priserna nere. Den erforderliga regleringen i övrigt åstadkoms genom ett avtal, det s. k. statsavtalet, med den nybildade föreningen Svenska kolimportörers förening 1939 u. p. a. Importen reserverades för föreningens medlemmar. Innebörden av statsavtalet, som gällde till den 1 augusti 1947, var att kolhandeln underkastade sig statlig reglering med avseende på import, försäljning och prisbildning mot att staten gav viss garanti mot förlust. Efter avspärrningen i väster infördes ett clearingförfarande, varigenom importpriserna för kol och koks utjämnades till enhetliga avräkningspriser i grosshandeln. Detta clearingförfarande avsåg all kol och koks och alltså såväl storförbrukarnas som lagerhandelns kvantiteter. När statsavtalet upphörde, utfärdade bränslekommissionen med stöd av gällande beslags- och övriga regleringskungörelser bestämmelser rörande kolhandeln.

Med utgången av maj 1949 upphävdes handelsregleringen i vad den avsåg stenkol och stenkolsbriketter men bibehölls i fråga om koks och antracit. I juni 1950 upphävdes därefter även beslagsförfattningarna i motsvarande delar.

Vad slutligen beträffar eldningsolja så var denna vara underkastad reglering från april 1940 till februari 1950. Sedan importen efter kriget på nytt kommit i gång kunde dock bränslekommissionen under vissa tider, då tillgången var mera tillfredsställande, medgiva fri leverans av eldningsolja för uppvärmning och varmvattenberedning. I samband med att regleringsförfattningarna upphävdes förordnade Kungl. Maj:t, att återstående frågor rörande försörjningen med flytande bränslen skulle överflyttas från bränslekommissionens till handels- och industrikommissionens handläggning.

Av de statliga ransoneringarna på bränsleområdet återstod vid innevarande bränslesäsongens början endast ransoneringen av koks och antracit. Denna ransonering gällde då endast för hushållsförbrukarna och anledningen till att den upprätthölls var att bränslena i fråga voro subventionerade. Man räknade därför med att, sedan subventioneringen upphört med utgången av november 1950, också kunna slopa ransoneringen. Därefter skulle för bränslekommissionen endast återstå vissa administrativa och kamerala uppgifter, vilka kommissionen själv ansåg sig böra i huvudsak kunna avsluta till utgången av budgetåret 1950/51.

Under hösten 1950 ändrades emellertid försörjningsläget på bränsleområdet genom att svårigheter började uppstå i fråga om koksimporten. Detta medförde, att handeln med koks och antracit icke kunde frigivas utan att

man i stället nödgades skärpa ransoneringen för hushållen och även inskränka förbrukningen för industriändamål. Frågan om ersättningsbränslen blev nu på nytt aktuell. Då tillgången på ved icke kunde antagas motsvara mera än normalbehovet, gällde det att få fram andra bränslen. En viss import av brunkolsbriketter har kunnat ske från Östtyskland. Man söker också tillvarataga möjligheterna att öka importen av stenkol. Även på denna vara råder emellertid för närvarande knapphet på de europeiska marknaderna, varför köp måste göras i Förenta staterna. Med anledning av det försämrade försörjningsläget har Kungl. Maj:t efter förslag av bränslekommissionen beslutat att från och med den 18 februari 1951 återinföra beslag och handelsreglering i fråga om stenkol och stenkolsbriketter. I detta sammanhang må nämnas, att Kungl. Maj:t förordnat, att bränslekommissionen fr. o. m. den 15 mars 1951 ånyo skall handlägga frågor rörande försörjningen med flytande bränslen.

Med hänsyn till de osäkra möjligheterna till full behovstäckning under nästa bränsleår i fråga om de importerade bränslena har bränslekommissionen i skrivelser den 8 februari 1951 framlagt förslag om anskaffande av en vedreserv samt om inköp och lagring av amerikanska ångkol, varjämte kommissionen hemställt om anvisande av medel för dessa ändamål samt för kommissionens egen verksamhet under budgetåret 1951/52. I det följande behandlas dessa frågor var för sig.

Åtgärder för anskaffande av reservlager av ved och kol.

Bränslekommissionen har gjort en utredning rörande möjligheterna att åstadkomma en vedreserv om ungefär 3 miljoner kubikmeter att användas under nästa bränslesäsong. Kommissionen beräknar, att av det årliga normalbehovet av hushållsved för närvarande omkring 5,5 miljoner kubikmeter måste täckas med ved som avverkats för avsalu. Kvantiteten motsvarar ungefär en tiondel av den totala årsavverkningen för avsalu av både ved och gagnvirke inom landet. Kommissionen fortsätter:

Det importerade bränslets andel i den totala hushållsförbrukningen beräknas f. n. motsvara en vedkvantitet om ca 25 milj. m³. En rubbning av bränsleimporten beräknas medföra en efterfrågan på ersättningsved av sådan storleksordning, att särskilda åtgärder måste vidtagas för att tillgodose den ökade efterfrågan. Lagerhållningen av normalved under innevarande eldningssäsong synes vara obetydlig. Vedbrist skulle förmodligen ha givit sig tillkänna under innevarande vinter, även om koksimporten fått fortgå normalt. Då veden tillhör de ersättningsbränslen, som i första hand måste tillgripas i händelse av minskad tillgång på fossila bränslen, synes det kommissionen nödvändigt att vidtaga åtgärder för ökad avverkning av ved.

Kommissionen förutsätter, att avverkning av ved för täckande av normalbehovet skall ske ostört och att avverkningen av en viss kvantitet ersättningsved ej får inverka på gagnvirkesavverkningarna. Då avsikten med den ökade avverkningen är att i första hand anskaffa en reserv av ved som ersättning för koks, har kommissionen funnit att det vore lämpligast att

söka åstadkomma reservvedlager, så avvägda och belägna, att begränsade rubbningar i hushållens bränsletillförsel kunna utjämnas. Att staten ensam skall äga rätt att disponera dessa vedlager torde vara ofrånkomligt.

Kommissionen anför vidare, att den icke anser det möjligt, med hänsyn till de erforderliga kapitalutläggerna och till förlustriskerna i händelse att efterfrågan på veden skulle utebli, att intressera skogsägarna för reservlagring av brännved med mindre staten lämnar visst stöd. Det ligger kanske närmast till hands att först söka träffa avtal om erforderliga avverkningar med domänverket och vissa större skogsbolag. Dessa skogsägares arbetskraft torde emellertid för närvarande vara helt upptagen av gagnvirkesavverkningar, vilka man icke synes böra inkräkta på genom en påtvungen vedavverkning. Ej heller efter gagnvirkesavverkningens slut torde man i nuvarande läge böra fordra vedavverkning av sagda skogsägare, då detta skulle inverka menligt på deras möjligheter att genomföra sina skogsvårdsprogram. I ett ytterligare skärpt läge däremot tvingas man, enligt kommissionens mening, att påkalla de större skogsbolagens och domänverkets medverkan. Kommissionen räknar för övrigt med att domänverket i begränsad utsträckning skall kunna medverka redan nu då det gäller att tillgodose en del av staten och landstingen tillhöriga anläggningars behov av ved som reserv för importerat bränsle.

Ägarna till de mindre skogsbruken torde emellertid, enligt kommissionens uppfattning, vara intresserade att medverka till den önskade avverkningen och hos dessa finnes en viss arbetskraftsreserv under den årstid då egentligt jordbruksarbete icke pågår. Anledningen till att dessa skogsägare icke visat större intresse för vedavverkning är bland annat de ovissa avsättningsmöjligheterna. Eventuella stödåtgärder synas därför böra inriktnas på att skapa garanti för avsättning av veden till skäligt pris. Sådan garanti är emellertid ej ett tillräckligt medel för att nå det avsedda syftet, utan man får förutsätta att skogsägarna komma att begära att staten också lämnar förlagskapital för vedavverkningen. Villkoret att staten ensam måste äga rätt att disponera över de avsedda vedlagren kommer antagligen att skärpa kravet på långtgående statligt stöd, men det kommer också att ställa krav på en omfattande organisation, om den disponibla vedreserven skall kunna dirigeras på lämpligaste sätt genom besked till en mångfald skogsägare. Då det icke synes nödvändigt att för närvarande skapa någon större organisation för vedfrågorna har kommissionen funnit, att den åsyftade vedreserven bör kunna åstadkommas genom avtal med Sveriges skogsägareföreningars riksförbund eller möjligen med varje enskild förening. Förbundet har på förfrågan meddelat, att det är berett att förhandla om villkoren för anskaffande av den ifrågasatta vedreserven.

Bränslekommissionen anför vidare:

Kommissionen skall fastställa de områden, inom vilka avverkning lämpligen bör ske. Med hänsyn till dels vedskogstillgången dels även otillräcklig tillgång på arbetskraft kan det understundom bli nödvändigt att fastställa att avverkning skall ske inom område som, med hänsyn till syftet att veden skall ersätta koks, ej alltid kan tänkas vara det lämpligaste om-

rådet. Även om huvuddelen av avverkningarna bör förläggas till södra och mellersta Sverige, så måste dock en viss avverkning ske även i Norrland, emedan bränsleimporten till norrländska hamnar måste ske under en relativt kort tidsrymd, vilken kan komma att ytterligare begränsas av ishinder.

Att ett genomförande av det här anförda vedanskaffningsprogrammet innebär vissa ekonomiska risker, vilka måste tagas av staten, synes kommissionen ofrånkomligt. En avveckling av vedlagren kan erbjuda svårigheter, särskilt om tillgången på importerade bränslen mot all förmodan skulle bli tillfredsställande. Många faktorer spelar härvidlag in, av vilka främst bör framhållas vad som tidigare sagts angående svårigheten att till fullo tillgodose normalvedsbehovet. Under rådande högkonjunktur inom skogsindustrierna torde dock tillgången på brännved kunna bedömas förbli va otillräcklig. Att under dessa betingelser under ett par bränslesäsonger avveckla reservvedlager om 3 milj. m³t, synes icke böra erbjuda några väsentliga svårigheter. Vanliga affärsmässiga förluster kunna emellertid icke förbises. Bortsett från förlust till följd av prissänkningar torde riskerna för förluster av andra anledningar, enligt vad krisårens erfarenheter visar, icke vara av någon större omfattning, men självfallet spelar lagringstidens längd en viss roll härvidlag. Förluster å lämnade förlagsmedel synes ej behöva komma i fråga.

Utöver de ovan anförda åtgärderna är det kommissionens avsikt att sända en rekommendation till de kommunala myndigheterna, vari skall framhållas vikten av att dessa vidtaga åtgärder för anskaffning av ved för att i möjligaste mån eliminera riskerna av en befarad koksbrist. Till de statens och landstingens anläggningar, som för sin bränsleförsörjning äro beroende av koks, skall en liknande framställning göras, så att koksbesparing kommer till stånd och domänverket får avsättning för den ökade vedproduktionen, som skall äga rum särskilt med tanke på dessa anläggningars bränsleförsörjning. Några särskilda åtgärder synes för närvarande ej behöva vidtagas för att säkra industriens normalveds- eller ersättningsvedsbehov, emedan industrierna överlag kunna antagas själva komma att vidtaga erforderliga åtgärder för tryggande av sin vedförsörjning.

För genomförande av de planerade åtgärderna för anskaffande av ett vedlager av omkring 3 miljoner kubikmeter erfordras enligt kommissionens beräkningar förlagsmedel om tillhoppa 60 miljoner kronor.

I en den 23 februari 1951 dagtecknad promemoria har bränslekommissionen meddelat, att enligt vad kommissionen erfarit Sveriges skogsägareföreningars riksförbund icke ansåge sig kunna garantera avverkning av ved i den omfattning som kommissionen funnit erforderlig och att kommissionen därför nödgades att i andra former söka anskaffa återstoden av den önskade vedkvantiteten.

Genom beslut den 23 februari 1951 har Kungl. Maj:t bemyndigat bränslekommissionen att upptaga förhandlingar med riksförbundet, enskilda skogsägareföreningar och andra vedleverantörer om anskaffande av ett reservlager av omkring 3 miljoner kubikmeter ved. Kommissionen har numera slutit ett sådant avtal med riksförbundet och har i skrivelse den 6 mars 1951 hemställt om Kungl. Maj:ts godkännande därav. Enligt avtalet har riksförbundet åtagit sig att för kommissionens räkning anskaffa högst 2 miljoner kubikmeter kastved som reserv för avhjälpande av brist å fossila

bränslen. Veden skall anskaffas inom särskilda inköpsområden. All anskaffad ved skall uppläggas och inmätas vid bilväg eller i buffertlager. Veden är i riksförbundets ägo till dess den enligt kommissionens anvisningar levererats till förbrukare. För inköpen ha bestämts vissa priser fritt bilväg. Vid försäljningen skall riksförbundet debitera köparen detta pris med tillägg av transportkostnaden och de särskilda ersättningar för anskaffning, försäljning och spedition, vartill riksförbundet i avtalet tillerkänts rätt. Kommissionen ställer förlagsmedel till riksförbundets förfogande på sätt i avtalet närmare angives. Till säkerhet för utlämnade förlagsmedel skall riksförbundet ställa bankgaranti, som kan av kommissionen godkännas. I skrivelsen har kommissionen även hemställt om bemyndigande att med andra vedleverantörer träffa avtal om anskaffning av ved enligt samma grunder som gälla för det med riksförbundet träffade avtalet.

Vad beträffar reservlagring av stenkol för täckande av eventuella brister under nästa bränsleår anför bränslekommissionen, att lagringen bör avse amerikanska ångkol samt gas- och kokskol. Av ångkolen böra vissa kvantiteter inköpas och lagras av statens järnvägar, arméförvaltningen och marinförvaltningen. I övrigt böra de planerade lagren av ångkol såvitt möjligt placeras hos kollagerhandeln. De kol som icke kunna inläggas hos kollagerhandeln böra lagras å lätt tillgängliga platser. Den avsedda kvantiteten gas- och kokskol anser kommissionen böra importeras genom svenska gasverksföreningens försorg för att användas för täckande av den brist som kan uppstå genom en eventuellt minskad import från de europeiska länderna av sådana kol.

Enligt bränslekommissionens planer skulle kommissionen för egen räkning inköpa omkring 300 000 ton av de amerikanska ångkol som avses skola lagras för förbrukning under nästa bränsleår. Genom beslut den 23 februari 1951 har Kungl. Maj:t bemyndigat kommissionen att inköpa och lagra nämnda kvantitet, varjämte Kungl. Maj:t uppdragit åt riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap att biträda bränslekommissionen med inköp, hemtransport och uppläggande i lager av kolen samt att med anlitan­de av nämndens inköpsmedel förskottsvis bestrida kostnaderna härför.

Bränslekommissionen har beräknat kostnaden för anskaffande av nu nämnda kvantitet om 300 000 ton ångkol samt av ytterligare myckenheter stenkol och brunkolsbriketter, som kommissionen skulle kunna behöva inköpa, till 50 miljoner kronor och hemställer att ett anslag av denna storlek måtte anvisas för ändamålet.

Departementschefen. Vår bränsleförsörjning har under de gångna efterkrigsåren i stort sett utvecklats gynnsamt och de av statsmakterna vidtagna regleringsåtgärderna ha efter hand kunnat avvecklas. Under de senaste månaderna har läget emellertid ånyo försämrats, då en alltmer påtaglig brist på kol givit sig till känna på de europeiska marknaderna. Orsakerna härtill torde vara att söka i den politiska spänningen, som föranlett de kolproducerande länderna att i ökad takt bygga ut sin tunga industri, icke minst rust-

ningsindustrien, med därav följande ökat bränslebehov, och dessutom att öka sin beredskapslagring av kol. Resultatet har blivit en avsevärd minskning av de för export tillgängliga kvantiteterna fasta fossila bränslen.

Vårt bränslebehov tillgodoses numera till stor del med olja. Även om oljeimporten hittills kunnat fortgå utan störningar måste man dock ta hänsyn till oljeimportens stora känslighet för de världspolitiska växlingarna och bör sålunda icke räkna med att kunna kompensera underskottet i kolimporten med en ökad import av olja. I detta läge synes det angeläget att man söker tillvarataga möjligheterna att bygga upp en reserv av såväl importerade som inhemska fasta bränslen för nästa bränslesäsong.

Med hänsyn till svårigheterna att erhålla kol i Europa har en viss import från Förenta staterna ägt rum under senaste tid. Bränslekommissionen har också planerat inköp av amerikanska ångkol samt gas- och kokskol för reservlagring, varvid kommissionen för egen räkning skulle inköpa omkring 300 000 ton ångkol. Då det är angeläget att importen kan ske snarast möjligt, har Kungl. Maj:t funnit sig böra bemyndiga kommissionen att inköpa nämnda kvantitet. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har fått i uppdrag att biträda med importen och att förskottera kostnaderna. Medelsbehovet för de nu aktuella inköpen torde röra sig omkring 35 miljoner kronor. Då det, som kommissionen antytt, kan bli erforderligt att kommissionen ökar sina inköp av stenkol och även köper andra fossila bränslen, anser jag i likhet med kommissionen, att man bör räkna med ett medelsbehov av 50 miljoner kronor. Jag tillstyrker därför, att detta belopp anvisas såsom förlagskapital för de ifrågasatta köpen. Då inköpen redan börjat och medel därför komma att bli erforderliga redan före den 1 juli, vill jag föreslå, att ett anslag å 25 miljoner kronor anvisas å kapitalbudgeten redan å tilläggsstat för innevarande budgetår och att ett lika stort anslag upptages för budgetåret 1951/52.

Vad härefter angår veden delar jag bränslekommissionens uppfattning, att man bör söka tillvarataga möjligheterna att åstadkomma en reserv för nästa bränsleår. I sådant syfte bemyndigade Kungl. Maj:t kommissionen att upptaga förhandlingar med Sveriges skogsägares riksförbund, enskilda skogsägareföreningar och andra vedleverantörer om anskaffande av ett reservlager av omkring 3 miljoner kubikmeter ved. Enligt det mellan kommissionen och riksförbundet nu träffade avtalet skall förbundet söka få fram omkring 2 miljoner kubikmeter ved, för vilket ändamål kommissionen skall tillhandahålla förlagskapital. Med hänsyn till att avverkningarna böra sättas i gång snarast möjligt har Kungl. Maj:t genom beslut denna dag godkänt avtalet och bemyndigat kommissionen att tills vidare anlita kolclearing-kassan för erforderliga utbetalningar. Kommissionen har även fått bemyndigande att med andra vedleverantörer träffa liknande avtal om anskaffning av ved. Medelsbehovet för de ifrågasatta vedinköpen har av kommissionen uppskattats till 60 miljoner kronor. I likhet med vad jag anfört beträffande kolköpen torde även i detta fall medel komma att erfordras redan före den 1 juli. Jag förordar därför, att ett anslag å 30 miljoner kronor äskas å till-

läggsstat för detta budgetår och ett anslag av samma storlek för nästa budgetår.

Enligt vad jag erfarit undersöker man inom bränslekommissionen möjligheterna att få till stånd en ökad tillverkning av brännorv. Några förslag till åtgärder i sådant syfte ha ännu icke framlagts, men skulle frågan bliva aktuell synes Kungl. Maj:t böra ha befogenhet att, om så anses påkallat, använda någon del av de ifrågasatta förslagsmedlen för inköp av ved även för torvinköp.

Anslag till statens bränslekommission för budgetåret 1951/52.

För innevarande budgetår ha uppförts förslagsanslag till Statens bränslekommission: Avlöningar å 600 000 kronor och till Statens bränslekommission: Omkostnader å 270 000 kronor. Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t medgivit, att kommissionen av dessa anslag må taga i anspråk 726 400 kronor, respektive 235 400 kronor.

I skrivelse den 30 augusti 1950 föreslog *bränslekommissionen*, som då räknade med att till den 1 juli 1951 i huvudsak ha slutfört sina uppgifter, att för täckande av utgifter för dess eventuellt kvarvarande verksamhet under budgetåret 1951/52 skulle anvisas ett anslag om 30 000 kronor. Med hänsyn till det förändrade läget på bränsleförsörjningens område har kommissionen nu framlagt nya beräkningar rörande medelsbehovet för kommissionens verksamhet under nästa budgetår. Beträffande avlöningsposten har kommissionen anfört i huvudsak följande.

Kommissionens organisationsplan den 1 januari 1951 upptog kansli, omfattande sekretariat, juridisk byrå och kameralbyrå, planlägningsavdelning, omfattande planeringsbyrå och licensbyrå, samt kolavdelning. Den förenkling av organisationen och den personalminskning, som planerats till nämnda dag, hade icke kunnat genomföras till följd av de ändrade försörjningsförhållandena. I stället hade arbetsbelastningen ökat, vilket dock tillfälligt kunnat avhjälpas genom omplacering av personal och vissa nyanställningar. För verksamheten i fortsättningen bleve det emellertid nödvändigt att i större utsträckning öka antalet befattningshavare. Sålunda borde sekretariatet förstärkas med en sekreterare samt biträdespersonal av skilda kategorier. På kameralbyrån syntes en mindre personalavgång komma att ske genom att revisionen av kollagerhandeln beräknades vara slutförd vid eller strax efter budgetårsskiftet. Befattningen som chef för planlägningsavdelningen, som för närvarande är vakant, borde besättas med en kvalificerad tekniker. Härjämte syntes en tekniker böra tillföras planeringsbyrån, vars statistikkontor även torde böra avsevärt utökas. På samma byrå vore erforderligt att för handläggning av ärenden rörande ved anställa en jägmästare och en notarie. De uppgifter som regelmässigt åvilade bränslekontoren hos länsstyrelserna handhades beträffande Stockholms stad och län samt Skånelänen av personal hos kommissio-

nen. Denna personal borde utgå ur kommissionens organisation och dess uppgifter överföras till överståthållarämbetet, respektive vederbörande länsstyrelse. Däremot borde på licensbyrån lämpligen vara anställd en inspektör och kontaktman för bränslekontoren. Inom planläggningsavdelningen borde inrättas en byrå för flytande bränslen för handläggning av hithörande uppgifter, i dagens läge omfattande främst importlicensering och statistik, under ledning av en byråchef med en notarie. Planläggningsavdelningen borde tillföras ytterligare någon biträdespersonal. Då arbetsuppgifterna på kolavdelningen i viss omfattning även torde komma att omfatta stenkol, som numera ånyo underkastats handelsreglering, erforderades en förstärkning av denna avdelning. Slutligen räknade kommissionen med att under de tre första månaderna av nästa budgetår behöva anlita viss extra personal för särskilda uppgifter i samband med utfärdandet av nya bränslelicenser.

Kommissionen beräknar anslagsbehovet för avlöningar under budgetåret 1951/52 på följande sätt:

Ordförande, ledamöter och råd	36 700
Kansliet	336 672
Planläggningsavdelningen	351 384
Kolavdelningen	91 320
Städerskor	20 000
Experter och sakkunniga	10 000
Extra personal	9 000
Alderstillägg	7 000

Summa kronor 862 076

Vid beräkningen av medelsbehovet för omkostnader under budgetåret 1951/52 har bränslekommissionen utgått från de faktiska utgifterna såväl under budgetåret 1949/50 som under första hälften av innevarande budgetår, men har samtidigt tagit hänsyn till de beräknade utgifterna under tiden den 1 januari—den 30 juni 1951. Kostnaderna ha beräknats sålunda:

Rese- och traktamentsersättningar	70 000
Inventarier	25 000
Kontorsmateriel	50 000
Trycknings- och annonskostnader	75 000
Telefon och telegram	80 000
Bränsle, lyse och vatten	6 000
Sjukvård	20 000
Övriga expenser	27 000
Särskilda kostnader, av Kungl. Maj:t anvisade att täckas av omkostnadsmedel	500 000

Summa kronor 853 000

Den sista posten i uppställningen avser kostnader för tryckning av nya bränslelicenser för hushållsbrukare. Bränslekommissionen har i särskild skrivelse hemställt om bemyndigande att som en beredskapsåtgärd låta trycka och utställa sådana licenser. Som skäl härför har i huvudsak anförts, att man i nuvarande labila läge icke kan bortse från möjligheten att en ransonering blir nödvändig även under kommande bränsleår samt att det nuvarande licensmaterialet visat sig vara alltför föråldrat och otillförlitligt för att kunna läggas till grund för en ransonering och att det icke är möjligt att till rimliga kostnader revidera detsamma.

Kommissionen har vidare, under hänvisning till de förslag kommissionen framlagt om åtgärder för ökad brännvedsproduktion och för anskaffande av fossila bränslen, hemställt att för nästa budgetår måtte anvisas ett förslagsanslag av 4 miljoner kronor för täckande av sådana omkostnader och förluster som äro att hänföra till normala affärsrisker, såsom prissänkningar och kvalitetsförsämring.

Departementschefen. Till följd av det ändrade försörjningsläget på bränsleområdet har bränslekommissionens arbetsuppgifter ånyo ökat. Den påbörjade avvecklingen har därför fått avbrytas och en utbyggnad av kommissionen har i stället planerats och påbörjats. Då kommissionen med all sannolikhet torde komma att behöva fortsätta sin verksamhet även under nästa budgetår, måste medel för detta ändamål anvisas. Mot kommissionens beräkning av medelsbehovet för avlöningar har jag icke något att erinra men anser att beloppet bör avrundas till 860 000 kronor. Ej heller mot beräkningen av medelsbehovet för omkostnader har jag något att invända. Jag delar kommissionens uppfattning att licenserna för hushållsbränsle böra förnyas och har för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att bifalla kommissionens framställning om bemyndigande att trycka nya licenser. För bestridande av kommissionens omkostnader torde sålunda böra anvisas 853 000 kronor.

Under den tid vedregleringen bestod anvisades årligen ett särskilt anslag för bestridande av bränslekommissionens omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved. Kommissionen har nu föreslagit, att ett motsvarande anslag upptages för nästa budgetår för bestridande av omkostnader i samband med de planerade åtgärderna för ökad brännvedsproduktion och för anskaffande av fossila bränslen. Jag anser i likhet med kommissionen att ett sådant anslag bör anvisas och har icke något att erinra mot det föreslagna beloppet, 4 miljoner kronor. Anslaget synes böra rubriceras Omkostnader i samband med inköp och lagring av fasta bränslen, m. m.

Hemställan.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen anvisa

dels å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket

a) till *Förlagskapital för inköp av ved* ett investeringsanslag av 30 000 000 kronor;

b) till *Förlagskapital för inköp av fossila bränslen* ett investeringsanslag av 25 000 000 kronor;

dels å riksstaten för budgetåret 1951/52 under tionde huvudtiteln

a) till *Statens bränslekommission: Avlöningar* ett förslagsanslag av 860 000 kronor;

b) till *Statens bränslekommission: Omkostnader* ett förslagsanslag av 853 000 kronor;

c) till *Omkostnader i samband med inköp och lagring av fasta bränslen, m. m.* ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor;

dels ock å riksstaten för budgetåret 1951/52 å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket

a) till *Förlagskapital för inköp av ved* ett investeringsanslag av 30 000 000 kronor;

b) till *Förlagskapital för inköp av fossila bränslen* ett investeringsanslag av 25 000 000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Bengt Nordell.